

موج دستگیری های سیاسی از میان نظامیان و سیاسیون

شماری از اخبار زیر را در شماره های گذشته "مرور اخبار نیمه اول سال پر حادثه ۱۳۲۵" خوانده اید، اما اینک این اخبار در کنار رویدادها و اخبار مربوط به توطئه ها، دستگیری ها و مقاومت و مخالفت با اصلاحات از یکسو و جنگ تبلیغاتی برای فشار به دولت، تحت عنوان "تأثیر پذیری از احزاب سیاسی حاضر در صحنه در راس آنها حزب توده ایران و شورای متحده کارگری- از سوی دیگر معنای ویژه می یابند. در واقع و بی آنکه مستقیم گفته یا نوشته شود، دولت قوام در همان ابتدا با مقاومت خوانین، دربار شاهنشاهی که این خوانین آن را سنگر خود کرده بودند و همچنین برخی نظامیان ارتش و سیاسیون حرفه ای روبرو بود. حضور چهره های ملی و شناخته شده ای مانند ملک الشعراei بهار، شمس الدین میر علائی، الهیار صالح و سپس تشکیل یک دولت ائتلافی که سه وزیر توده ای از میان رهبران این حزب به آن پیوستند خود باندازه کافی در دل ترکیب بالا ایجاد و حشت کرده بود. اعلام اصلاحات که بعدها بصورت یک برنامه مدون و بعنوان برنامه کار دولت ائتلافی انتشار یافت، این وحشت را به اوج خود رساند، خصوصا که این دولت در سیاست خارجی دوستی با اتحاد شوروی را پیشه کرده بود و در ابتدای کار خود با دو حکومت خود مختار آذربایجان ایران و کردستان ایران کنار آمده و واقعیت حضور آنها را پذیرفته بود.(به اشاره ای که قوام در اعلامیه خود به رد صلاحیت پیشه وری صدر حکومت خود مختار آذربایجان می کند، در اخبار زیر توجه کنید).

شاه جوان و دربار وی که کانون توطئه ها بود، در تضاد با این مجموعه دولتی قرار داشت و فشار بر قوام را بتدریج بیشتر و بیشتر کرد. نفس قدرت طلب قوام، ریشه های اشرافی و فئodalی که پایگاه طبقاتی او را تشکیل می دادند و همچنین سیاست بازی وی و عدم اعتقاد ریشه ای به آنچه می گفت و می کرد، گام به گام او را به کام شاه فرو برد و سپس همین دربار او را بلعید و تفاله اش را خانه نشین کرد.

ما در این شماره اخبار رسمی و منتشر شده دستگیری نظامی ها و سیاسیون را بدستور قوام منتشر می کنیم که همه آنها در چارچوب آنچه که در بالا آمد با دولت قوام مخالف بودند. نه تنها مخالف بودند، بلکه دست به عملیات کوتایی نیز زدند. از جمله در اصفهان و به کمک سران عشایر که در شماره قبل و تحت عنوان گزارش سفر معاون نخست وزیر "مظفر فیروز" آوردیم.

در این بخش یک خبر را در ارتباط با انتصاب رئیس شهربانی کل کشور آورده ایم تا نشان دهیم که حتی در زمان شاه- تا وقتی تبدیل به دیکتاتور نظامی نشده بود- انتصاب وزیر جنگ و روسای شهربانی و ژاندارمری قانونا در اختیار نخست وزیر بود و وظیفه شاه در این زمینه تنها تأیید پیشنهاد نخست وزیر بود. امری که ما در جمهوری اسلامی اکنون ساله است شاهد آن نیستیم و رهبر در پشت صحنه فرامین انتصابات نظامی را به سبک شاه - در دوران حکومت نه سلطنت- صادر می کند و مردم نمی دانند فلاں نظامی چرا رفت و فلاں نظامی چرا آمد. نه مردم، نه مجلس و نه حتی رئیس جمهور در جریان این انتصابات نیستند.

خبر دیگری را نیز در این مجموعه می خوانید پیرامون مبارزه با اعتیاد به تریاک در ادارات دولتی، همچنان که اعلامیه نخست وزیر در مقابله با تبلیغات مبنی بر اینکه دولت در عرصه اصلاحات متأثر از احزاب سیاسی است. در شماره آینده اخبار جنبش کارگری این نیمه سال را یکجا جمع کرده و منتشر خواهیم کرد. اینک اخبار این شماره:

پنجشنبه اول فروردین ماه ۱۳۲۵

اعلامیه نخست وزیر:

با اینکه وضع ابهام در سیاست خارجی دنیا آغاز اصلاحات اساسی اجتماعی را در داخل کشور دچار اشکال نموده معذالک این جانب مصمم هستم اصلاحات اساسی و ضروری را شروع نمایم و از اول سال عمل شروع به اصلاحات اساسی خواهد شد.

امنیت و تامین آسایش مردم و جلوگیری از هر گونه تجاوز به حقوق افراد در درجه اول مورد نظر این جانب است و برای انجام این منظور اصلاح و تقویت قوای انتظامی خصوصاً شهربانی و ژاندارمری مورد توجه مخصوص این جانب می باشد. مبارزه با فساد در دستگاه دولت و تصفیه ادارات از عناصر بدعمل مورد نظر مخصوص اینجانب بوده و به همین جهت دستور داده ام مختلسين اموال عمومی را در هر مقام باشند شدیداً تعقیب و مجازات نمایند و مقامات مربوطه دادگستری در اجرای این نظریه قطعی که مقدمه انجام هر اصلاح است شروع به عمل نموده و یقین است با تقویتی که بر آنها خواهد شد تصفیه قطعی در امور اداری کشور بعمل خواهد آمد.

مسئله دیگری که بی نهایت جلب نظر اینجانب را نموده مسئله کشت تریاک در ایران است. کشیدن تریاک طوری در ایران متأسفانه رواج پیدا کرده که اگر اغماض شود و بدین منوال توسعه یابد اساس ملیت و قومیت ما را چه در حال حاضر و چه در نصل های آینده تهدید خواهد نمود. دستور داده ام کمیسیون مخصوصی جهت مطالعه در اطراف این موضوع تشکیل و گزارش خود را هرچه زودتر تهیه نماید تا اقدامات فوری جهت منع کشت تریاک و جلوگیری از کشیدن این سهم مهلک بعمل آید.

بدیهی است قسمتی از اصلاحات که محتاج به وضع قانون اساسی است بعلت فترت و تعطیل موقتی دستگاه قانون گذاری ناچار قدری به تاخیر خواهد افتاد. ولی به محض موجود بودن مقتضیات قانونی مصمم هستم انتخابات عمومی را اعلام کنم تا ملت ایران بدون هیچ نوع تحمل و اعمال نفوذ در نهایت آزادی بتواند نمایندگان دوره پانزدهم را انتخاب نماید.

در زمینه خارجی... ملت شوروی طرفدار حفظ حقوق و احترامات کلیه ملل است و مایل است که هر ملتی آزادانه و به میل خود زندگی کند و آن ملت آزادانه سرنوشت خود را تعیین نماید. ملت ایران که متوجه این اصول سیاست شوروی است، نسبت به این دولت علاقه مخصوصی دارد و به همین جهت مایل است روابط خود را با اتحاد شوروی حفظ نماید.

در این اواخر امپریالیست(این کلمه عیناً در در اعلامیه دولت ذکر شده است) سعی میکند با تظاهر و اقدامات مرتکب این کار را علیه اتحاد جماهیر شوروی برانگیزاند و افراد ضعیف العقل را وادار به تحریک بر ضد شوروی می کند. تجارب و آزمایش های گذشته نشان داد که این کوشش های مذبوحانه به نتیجه خواهد رسید...

توفیف سرلشکر ارفع

روز ۲۱ فروردین ماه خبر زیر از طرف رادیو تهران منتشر گردید:

نظر به سوء ظنی که نسبت به عملیات سرلشکر ارفع رئیس سابق ستاد ارتش و اقدامات وی بر علیه حکومت مشروطه موجود بود به امر رئیس محترم دولت مقارن نیمه شب گذشته نامبرده بازداشت و در دژبانی زندانی گردید.

سه شنبه سوم اردیبهشت

ساعت ۱۱ و نیم جلسه مطبوعاتی با حضور آقای نخست وزیر و آقای مظفر فیروز و آقای ملک الشعراي بهار وزیر فرهنگ و عده ای از مدیران جراید شکیل و در موضوع عید اول

مامه مه و اصلاح وضع دادگستری مذاکرات مفصلی به عمل آمد و نیم ساعت بعد از ظهر جلسه ختم شد.

شنبه ۱۴ اردیبهشت

این خبر بوسیله رادیو تهران منتشر شد:

نظر به عملیاتی که آقای میرزا کریم رشتی بر علیه حکومت مشروطه به عمل آورده و نظر به گزارش های متعددی که از اعمال خطرناک مشارالیه به دولت واصل گردیده بعد از ظهر روز پنجشنبه دوازده اردیبهشت ماه بر حسب امر رئیس محترم دولت مشارالیه دستگیر و جهت بازجوئی تسلیم شهربانی گردید و فعلاً موافق مقررات حکومت نظامی توافق می باشد.

شنبه ۲۲ اردیبهشت

آقای سرهنگ صفاری رئیس اداره غله که اخیراً از سوی نخست وزیر به ریاست کل شهربانی منصوب گردیده به پیشنهاد آقای نخست وزیر و موافقت اعلیحضرت همايونی روز یکشنبه ۲۲ اردیبهشت به درجه سرتیپی- سرتیپی- ارتقاء یافته و ابلاغ ایشان صادر گردید. (سرتیپ صفاری بعدها، برای مدتی شهردار تهران شد. وضعی که هم اکنون در جمهوری اسلامی حاکم است. یعنی حضور فرماندهان سپاه و نیروی انتظامی یا پلیس در راس شهرداری ها و از جمله شهرداری تهران و در شوراهای شهر)

شنبه ۲۸ اردیبهشت

امروز از طرف آقای نخست وزیر اعلامیه ای منتشر گردید که در این اعلامیه آقای نخست وزیر وضع کشور را پس از آنکه زمام امور را بدست گرفتند و موقیت هائیکه حاصل شده بود شرح دادند و مذکور شدند که سبب تیرگی روابط ایران و سوری عناصر ارتجاعی بوده اند. عناصر ارتجاعی آنهایی هستند که اعتبار نامه پیشه وری را رد نمندند و در کشورهای خارجی شایع نموده اند که نخست وزیر ایران خیال استغفا دارد. در جواب این شایعات آقای نخست وزیر اعلام داشتند که در چنین موقعیتی نه تنها حاضر به استغفا نیستم بلکه کناره گیری از کار را گناه میدانم و ضمناً اطلاع داده بودند که اگر عناصر ارتجاعی دست از دسیسه و تحریکات برندارند مانند پشه آنها را از بین خواهد برد.

یکشنبه ۲۹ اردیبهشت

بر حسب امر آقای نخست وزیر به علت تحریکات و دسائی که با نهایت شدت از طرف آقایان علی دشتی، جمال امامی و سالار سعید سندجی بر علیه حکومت مشروطه و امنیت عمومی به عمل می آمد طبق ماده ۵ حکومت نظامی نامبردگان دستگیر و در شهربانی بازداشت گردیدند.

دوشنبه ۱۳ خداد اعلامیه اداره کل انتشارات و تبلیغات

در این چند روزه اخیر بعضی انتشارات در جرائد دیده شده که اقدامات اصلاحی اخیر دولت را مربوط به اجرای مرام بعضی احزاب دانسته یا به فعالیت بعضی از وزیران نسبت داده اند. با تکذیب مراتب فوق با تحضیار عامه می رساند که کلیه اقدامات اصلاحی دولت بر حسب اوامر و اراده شخص رئیس محترم دولت صورت گرفته و آنچه تا حال عملیات مثبت اصلاحی انجام گردیده فقط مدیون اراده و همت شخص محترم دولت بوده است. اصلاحات اساسی دیگری نیز از مدتی پیش دستور تهیه و پیشنهاد آن را به وزارت خانه ها صادر و با تکییدات مکرری که فرموده اند امید می رود تحت نظارت و مراقبت شبانه روزی

رئیس محترم دولت بسرعت جریان یافته و هرچه زودتر طبق آمال ملت به موقع اجرا گذارده شود.

شنبه هشتم تیرماه
نظر به جهاتی که آقای دادستان کل در خواست خود اشعار داشته هیات عمومی دیوان
کشور با بازداشت آقای سید محمد تدین وزیر خوار و بار تا ختم بازجوئی موافقت نموده و
قرار باشدات نامبرده تا ختم بازجوئی صادر می نمایند.

سه شنبه یازدهم تیرماه
آقای مورخ الدوله سپهر طبق دستور جناب آقای نخست وزیر بازداشت و به کاشان تبعید
شدند.

چهارشنبه ۱۹ تیرماه
آقای سرهنگ زنگنه و سرهنگ نوربخش که پس از ورود به تهران در باشگاه افسران
بصورت بازداشت متوقف شده بودند بر حسب امر وزیر جنگ مرخص شدند.

چهارشنبه ۲۳ مرداد ماه
در تعقیب اعلامیه آقای نخست وزیر سه نفر از افسران ارتش سرهنگ ۲ نیو، سرگرد علی
اژدری، سروان مهدی صمغ از خدمت ارتش اخراج و به دادگاه تسلیم شدند.

شنبه ۲۶ مرداد
طبق دستور جناب آقای نخست وزیر و برابر ماده ۵ حکومت نظامی ۷ نفر از آقای دکتر
طاهری، حسام دولت آبادی، شیخ حسین لنکرانی، احمد لنکرانی، حسام لنکرانی، مرتضی
لنکرانی و مصطفی لنکرانی بازداشت و زندانی گردیدند.

راه توده ۱۳۳ ۲۰۰۵,۰۵,۲۱